

Styky škol Mělník-Róžant-Ralbice

Kontakty mezi Základní devítiletou školou Mělník, Jungmannovy sady a Srbskou polytechnickou vyšší školou v Róžantu byly navázány v roce 1970. Takovéto kontakty, nejen mezi školami, byly tehdy všeobecně tradičně označovány jako „družební styky“, nebo krátce „družba“. Úřední název této družební školy v bývalé Německé demokratické republice (NDR) v kraji Drážďany byl dvojjazyčný, neboť šlo o lužickosrbskou školu. V lužické srbštině, řeči původních slovanských obyvatel Lužice, zněl Serbska polytechniska wyša šula Róžant, wokrjes Kamjenc (SPWŠ), německy Sorbische Polytechnische Oberschule Rosenthal, Kreis Kamenz.. Obec sama byla známa jako poutní místo s kostelem a klášterem s asi dvěma sty obyvateli z nichž pět bylo Němců, všichni ostatní Lužickými Srby.

Podle tehdy platných zákonů, jimiž bylo ukončeno násilné několik století trvající poněmčování zde žijících Lužických Srbů, bylo území v některých okresech Lužice od roku 1948 uznáno vládou NDR jako dvojjazyčné. V praxi to znamenalo, že zde byly dvě úřední řeči. Do té doby jediná úřední řeč němčina a nově uznaná a povolená lužická srbština.

Vyučovacím jazykem na této škole typu A byla horní lužická srbština. Na školách typu B byla vyučovacím jazykem němčina. Povinně se vyučovalo i němčině a ruštině. Ve vyšších třídách k ní přibývala ještě nepovinná výuka angličtiny nebo francouzštiny.

Učitelství sbor školy byl ryze srbský. Tvořili jej ředitel školy Jurij Wowčer, Siegfried Baumgärtel, Konrad Bejmak, Rudij Cyž, Marjana Glawšowa, Jurij Hančka, Marja Rječcyna, Pawol Rota, Jan Šolta, Jurij Šolta-Kamjenski, Jurij Šolta-Nowowjesćanski a Hanka Žurec.

Škola měla osm ročníků ve dvou učebnách. Navštěvovalo ji 160 žáků. Obvod školy od 1. září 1962 tvořily následujících vesnic: Róžant, Dobrošicy, Hórki, Hrańca, Koslow, Pěskecy a Sernjany. V rámci tak zvaného „školního kombinátu“, tvořenému školami Róžant, Ralbicy (s Nowoslicemi), Konjecy (se Šunowem) a Dobrošicy (s Hórkami a Koslowem) byly svázeny k výuce podle ročníků i děti z dalších vesnic a škol, což umožnilo aby každý ročník měl svou samostatnou učebnu a nemusel se učit s jinými ročníky.

K objasnění počátků těchto styků je nutné se vrátit až do roku 1968. V tomto roce, v důsledku nepochopitelného násilného vstupu armád států „Varšavské smlouvy“ do naší země byly přerušeny dosavadní družební styky se školami ve všech socialistických státech.

Ve školním roce 1969-1970 bylo tehdejšímu řediteli školy Františku Puršovi, stejně jako ředitelům ostatních škol, uloženo tyto styky obnovit. To se však pro nesouhlas rodičovské veřejnosti zastupované tehdejším Sdružením rodičů a přátel školy (SRPŠ), nepodařilo a byla hledána jiná škola s níž by bylo možno navázat nové styky. Byla při tom brána v úvahu především otázka vzdálenosti škol, aby se tyto styky mohly rozvíjet nejen dopisováním, jak tomu bylo dosud, ale aby žáci měli možnost i osobního poznání jiné země.

Po zvážení všech možností a okolností a opakovaných projednáváních této věci v učitelství sboru školy a s rodičovskou veřejností byl přijat návrh tehdejšího předsedy SRPŠ, Antonína Vlka, na navázání kontaktů právě s lužickosrbskou školou v Róžantu.

Vyjednávání těchto styků bylo zahájeno dopisem z 02.02.1970. Jím předseda SRPŠ informoval ředitele školy v Róžantu pana Jurije Wowčera o rozhodnutí výboru SRPŠ

a ředitele školy v Mělníku a požádal jej o souhlas ke vzájemné spolupráci obou škol. Kladnou odpověď od něho obdržel dopisem z 15.02.1970. V něm byly také navrženy roviny na nichž se měly styky škol vést. Šlo o vzájemné dopisování žáků po třídách, výměnu delegací učitelů a výměnu delegací mezi rodiči žáků. Šlo o širší styky, než jaké tato srbská škola vedla se školami v ostatních socialistických státech.

Otázka těchto navržených směrů vedení styků byla předmětem širokého projednávání i v rámci oslav Dne učitelů počátkem dubna 1970 a nakonec byla celým sborem nadšeně přijata a odsouhlasena. V jejich smyslu byl také vypracován návrh družební smlouvy s bližší specifikací těchto záměrů. Jak plyne z dopisu ze 16.04.1970 adresovanému řediteli školy v Róžantu měl být tento návrh smlouvy v krátké době předán jejich škole k projednání a odsouhlasení. Její podepsání bylo dohodnuto na začátek nového školního roku 1970-71, kdy měla delegace ZDŠ Mělník navštívit Róžant.

To se také uskutečnilo ve dnech 17.až 19.10.1970. V této delegaci byl tehdejší ředitel školy František Purš, předseda odborové organizace na škole Josef Víték a předseda SRPŠ Antonín Vlk. Ten také dal k dispozici své auto jako dopravní prostředek. Delegace se setkala se zástupci školy Róžant na hraničním přechodu Hřensko- Schmilka, jako na jediném tehdy možném hraničním přechodu do NDR.

Delegaci naší školy tam očekával ředitel SPWŠ Róžant Jurij Wowčer a jeho zástupce pro mimoškolní záležitosti Jurij Šolta- Nowowjesćanski. Společně jsme potom cestovali do Drážďan, kde jsme projížděli ještě vypálenými a pobořenými ulicemi domů po ničivém náletu z roku 1945. Za městem jsme navštívili známý zámek v jezeře Moritzburg, lovecký zámek saských kurfiřtů. Poblíže něho jsme poobědvali ve stylové restauraci přestavěné z bývalé zámecké konírny. Po krátké prohlídce historického středu Drážďan jsme navečer odjeli do obce Róžant. Tam jsme společně povečeřeli s učitelským sborem SPWŠ v místním pohostinství manželů Frenclových proti známému poutnímu kostelu panny Marie. Přenocování nám nabídl ředitel školy ve svém domě.

Druhý den, po snídani, jsme šli na hospitaci do školy. Nebylo to daleko. Stačilo přejít pouze zahradu a byli jsme na školním dvoře. Účastnili jsme se výuky srbštiny, zeměpisu a dějepisu. Podle hodnocení pedagogů, měla výuka velmi dobrou úroveň. Žáci byli ukáznění.

Škola sestávala ze dvou budov. Hodně starých a dosti sešlých. Opravy v nich obec neprováděla, protože měly být brzy nahrazeny novostavbou centrální školou v nedalekých Ralbicích. Výuka v ní měla být zahájena ve školním roce 1974-5. Obě budovy dosavadní školní měly být stavebně upravovány pro jiné účely obce.

Po hospitaci jsme jeli do Budyšína k prohlídce některých památek v historickém středu města a k návštěvě Srbského domu, kulturního centra národního života Lužických Srbů. Zde jsme byli přijati Herbertem Funkou, tajemníkem Domowiny, navštívili jsme redakci dětského časopisu Plomjo, kde byla domluvena spolupráce, jež předpokládala, že i žáci naší školy budou do tohoto měsíčníku zasílat své příspěvky.

Návštěva Budyšína trvala až do večera. Po ní nás ještě čekalo u Frenclů posezení s učitelským sborem a starostou obce Janem Glawšem. Při tomto posezení byly v podstatě dohodnuty zásady styků mezi oběma školami a podepsána družební smlouva. Na závěr tohoto posezení byla pozvána delegace SPWŠ a obce Róžant k oslavě Dne učitelů na 2.a 3.dubna 1971 do Mělníka.

Poslední den, v neděli, jsme si prohlédli novou srbskou mateřskou školu ve vsi Smjerdžaca, jejíž ředitelkou byla Jadwiga Wowčerjec, dcera ředitele SRWŠ Wowčera. Odtud jsme pokračovali do Ralbic na budoucí staveniště nové centrální školy a k prohlídce jedinečného místního hřbitova. Dále jsme pokračovali do vesnice Worklecy, kde jsme se setkali a poobědvali s Jurijem Bržanem, největším žijícím srbským spisovatelem. Odtud jsme pokračovali do Chróscic k mohyle polských vojáků padlých při osvobození Lužice v dubnu 1945 a dále do Pančic-Kukowa k prohlídce místního kláštera Mariina hvězda a parku Lipjo, kde převážně tvořil největší srbský básník Jakub Bart-Ćišinski.

Po tomto bohatém programu nás již čekala cesta domů. Jeli jsme na Hodzj (Göda), Byskopicy (Bischowswerda), Stolpen, Bad Schandau a Schmilku do Hřenska.

Dne 2. a 3.dubna 1971 pobyla delegace SPWŠ Róžant v Mělníka na oslavě Dne učitelů. I zde byl pro ně připraven pestrý a zajímavý program nejen v Mělníku, ale i v Praze.

V rámci družební smlouvy byl ve dnech 9.a 10.října 1971 uspořádán Mělnickou ZDŠ zájezd pro rodičovskou veřejnost do Lužice a Róžantu. Účastnilo se jej 30 lidí.

Od roku 1972 zajížděli žáci ZDŠ Mělník, 6.tříd, na jednodenní zájezdy do Lužice. Ty byly věnovány převážně prohlídce města Budyšin a zajímavostí v srbských vesnicích a s návštěvou školy v Róžentě. Stejně tak žáci 5.tříd SPWŠ Róžant zajížděli do Mělníka a okolí spojeném s návštěvou zdejší ZDŠ. Páté a šesté třídy k těmto vzájemným návštěvám byly zvoleny proto, aby se žáci obou škol mohli sejít dvakrát. Tyto vzájemné návštěvy obou škol trvaly až do roku 1974, kdy byla škola v Róžantu uzavřena a její učitelé i žáci byli převedeni, stejně jakož i z dalších okolních škol v rámci „kombinátu“, do nové „centrální školy“ v Ralbicích, kde byla plná školní výuka zahájena k 1.lednu 1975.

Vedení této školy tvořil její ředitel Jurij Wowčer, jeho dva zástupci Alfons Hrjehor a Alojs Langa.

S touto novou Srbskou vyšší školou „Maršál Koněv“ v Ralbicích byla, u příležitosti oslav 30.výročí osvobození Lužice od fašismu dne 21.03.1975, uzavřena nová dohoda o spolupráci a podepsána nová družební smlouva. Tu již ale podepisoval za ZDŠ Mělník její nový ředitel, Břetislav Mach. Ten do funkce ředitele nastoupil po ředitelce Aleně Roubíčkové, nástupkyni Františka Purše, jež přešel do funkce ředitele na novou ZDŠ v Mělníku, Pražské ulici.

K podepsání nové družební smlouvy mezi školami zajela na pozvání ředitele SPWŠ Ralbice, pana Jurije Wowčerja, delegace ZDŠ Mělník vedená ředitelem školy Břetislavem Machem. Učitelský sbor zastupovaly učitelky Jaroslava Fleková a Marie Špačková a SRPŠ Antonín Vlk. Jejich pobyt v Lužici byl od 21.do 23.03.1975. Tentokrát byl k cestě do Lužice použit nově otevřený hraniční přechod mezi Varnsdorfem a Seifhennerdorfem (Wodowe Hendrichecy), který cestu z Mělníka do Ralbic podstatně zkracuje. První zastávka byla věnována městu Budyšin a prohlídce jeho historického středu a potom jsme již jeli přes Njeswačidlo, Koslow a Nowoslicy přímo do nové školy do Ralbic.

Okolí hlavní školní budovy bylo ještě staveništěm, protože ještě nebyla dokončena stavba sportovní haly a sousedního sportovního stadionu. Kromě ředitele školy byla delegace uvítána i starostou obce Ralbice, panem Jurijem Frenclm. Ten ji provedl po obci a pochlubil se tím, co se mu již v obci podařilo udělat a také informoval o tom, co má pro další roky v plánu. V současné době se nejvíce věnoval výstavbě sportovního stadionu vedle školy, který měl sloužit nejen místním hráčům kopané, ale také dokončované škole.

Po prohlídce Ralbic jsme odjeli do obce Worklecy, abychom se účastnili okresního kola soutěže v srbském zpěvu a recitaci žáků srbských škol v okrese Kamenec. Cestou do Worklec jsme ještě nahlédli do novostavby kravína pro tisíc dojníc u obce Hrańca, který patřil místnímu zemědělskému družstvu „Sorabia“.

Na večer bylo připraveno setkání s celým 35-členným učitelským sborem nové školy v hostinci u Frenclů v Róžantu. Jen na vysvětlení, škola tehdy ještě neměla k dispozici jiný shromažďovací prostor, klubovna byla ještě ve výstavbě spolu se sportovní halou.

Druhý den návštěvy byl věnován prohlídce nové školy a slavnostnímu nástupu žáků a učitelského sboru školy na školním nádvoří k připomenutí 30.výročí osvobození Lužice od fašizmu. Vyslechli jsme žáky připravené kulturní pásmo sestavené z písní a recitací, vzpomínku několika místních učitelů- pamětníků, na poslední dny bojů v obci v dubnu 1945 a na závěr tohoto slavnostního nástupu ředitel školy přečetl návrh nové družební smlouvy mezi školami. Ta také byla po ukončení slavnostního nástupu řediteli obou škol podepsána.

Po podpisu smlouvy jsme odjeli pod vedením učitele a spisovatele Jana Wornarja, spolu s několika dalšími učiteli, do nedalekých Wojrec, velkoryse budovaného města jako centra hornictví v Lužici. Cestou jsme se zastavili v městečku Kulow na obědě v restauraci a hotelu „Jarowčin dwór“. Nad vstupními dveřmi měli ceduli s uvítáním a přáním příjemného strávení hodin při pobytu u nich. Považovali jsem to za nějakou formalitu, ale po delším čekání a pomalé obsluze jsme její smysl pochopili. Měli jsme namířeno ještě do dalších vesnic severně od města, které byly známé svými slavnými svými rodáky a jedinečnými historickými stavbami, jako Luty a Blunjo. Tu jsme si ale brzy uvědomili, co je to hnědouhelná lužická pánev s povrchovými doly. Silnice vedoucí do námi vybraných sídel po několika kilometrech končila závorou a za ní byla těžební jáma. Ani pokus dostat se dále přes Bórkhamor nebyl úspěšný a tak pokus o projetí přes město Gródk jsme vzdali a jen z dálky jsme si prohlédli tehdy největší evropskou úpravnu uhlí u vsi Zabrod, jež zásobuje uhlím plynárnu, briketárnu a tepelné elektrárny Hamor a Čorna Pumpa.

Po tomto cestování jsme večer vzali zavděk společnou besedou a chutnou večeří s učitelským sborem v restauraci u Frenclů v Róžantu.

Poslední den pobytu, neděli, jsme trávili v doprovodu učitele Jurije Šolty-Nowowjesécanskeho, jež díky svým studiím v Praze ovládal dobře češtinu. Navštívili jsme obec Pančice-Kukow, kde jsme si prohlédli velmi pěkný a plně fungující klášter Mariina hvězda, park „Lipjo“, jež je díky bojům v dubnu 1945 a množství obětí nazýván „Dolínou smrti“ s pomníkem největšího srbského básníka Jakuba Barta-Čišinského, který tu trávil nejvíce času a napsal zde také podstatnou část svého básnického díla. Odtud jsme odjeli do Chrósćic, kde jsme navštívili na „Fulkec hórc“ památník padlých Poláků v dubnu 1945.

Z Chrósćic jsme jeli navštívili obec Wotrow se slovanským hradištěm ze 6.století a s hrobem Jakuba Barta-Čišinského u místního barokního kostela. Odtud jsme odjeli do Budyšína, k prohlídce nové stylové kavárny Lubin a také k obědu. Na ten jsme zašli do „Radničního sklípku“ na Hlavním tržišti. Ze zdejší bohaté nabídky na jídelním lístku jsme si vybrali husu se zelím a bramborem, svedeni vidinou krásně vypečené chřupavé kůžičky a ... Podávané jídlo nám ale připomnělo, že tady nejde o výbornou srbskou kuchyni, ale o německou. Husa byla totiž vařená a byla podávána s jakousi (snad rajskou) omáčkou a červeným zelím. Obě přítomné kuchařky trnuli nad tím, co se dá z „husí pečinky“ udělat.

Z nově podepsané dohody mezi Základní devítiletou školou v Mělníku, Jungmannových sadech a Srbskou polytechnickou vyšší školou „Maršál Koněv“ v Ralbicích z 21.03.1975 vyplývalo, že :

- 1) Na školách budou pořádány výstavy výtvarných prací, výkresů, sešitů nejlepších žáků, výrobků z dílenské výchovy, výsledků práce kroužků zájmové činnosti, fotografických materiálů a podobně.
- 2) Žáci obou škol (zastupované pionýrskými organizacemi) budou vzájemně soutěžit v prospěchu žáků, sběru odpadových surovin, léčivých bylin a dalších.
- 3) Třídy druhého stupně si budou pod vedením třídních učitelů dopisovat se stejnými třídami družební školy. Kromě toho bude nadále vedeno dopisování i mezi jednotlivými žáky.
- 4) Ve dvouletých cyklech budou pořádána sportovní utkání žáků obou škol v kopané a v lehké atletice a soutěže kulturních souborů, střídavě na Mělníku a v Ralbicích.
- 5) Ve společné odpovědnosti působí vedení školy a jednotlivých složek obou škol při organizování předpokládaných akcí, při výměně zkušeností a budou se navštěvovat při slavnostních příležitostech, respektive výročí školního života.

Podle této dohody se uskutečnila první návštěva učitelského sboru z Ralbické školy v Mělníku v měsíci říjnu 1975. Z dopisu ředitele Srbské školy v Ralbicích ze dne 18.11.1975 vyplývá, že jejich zájezd do Mělníka byl pro ně jedinečným zážitkem a nezapomenutelným setkáním s jejich přáteli z Mělníka.

Následujícího roku 1976 opětoval celý učitelský sbor ZDŠ Mělník návštěvu školy v Ralbicích. Při tom samozřejmě navštívil i řadu zajímavých míst v Budyšíně, Chrósčicích, Pančicích-Kukowě a jinde.

A tak se výměny učitelských sborů škol, a samozřejmě i žáků dohodnutých 5.a 6.tříd, vzájemně střídaly každý rok. Při těchto návštěvách byly vždy převáženy materiály na výstavy prací žáků obou škol, vyměňované učebnice i jiné učební pomůcky.

V roce 1979 odešel do důchodů zakladatel Střední srbské školy Ralbice Jurij Wowčer a na jeho místo nastoupil jeho syn Rafael Wowčer, který ukončil studia v Berlíně a složil příslušné státní zkoušky. I on se cítil vázán podepsanou smlouvou mezi školami a všemožně podporoval styky učitelských sborů a žáků škol.

V roce 1990, rok po sjednocení Německa, byl však Rafael Wowčer z funkce, na nátlak některých kolegů, odvolán a ředitelem školy se stal na dva roky dosavadní učitel Konrad Bejmak z Róžantu. V té době byl zaběhnutý cyklus výměn mezi školami krátce přerušen. Souviselo to i s tím, že v té době došlo k podstatné obměně učitelského sboru na škole. Příčinou této změny se stalo prosazování nových zásad v práci školy čerpaných ze starých spolkových zemí. Až dosud na škole platila zásada, že učitel musí být pro žáky autoritou a vzorem. Nově byla zaváděna zásada, převzatá ze „starých spolkových zemí Německa“, že učitel je pouze nejstarším „kumplem“ ve třídě, který má dětem radit a pomáhat při realizaci jejich záměrů - programů. Jako školy z celého Saska, měla i SSŠ Ralbice navázat partnerské styky s nějakou školou z Bádenska-Würtenberska. Učitelé z Ralbic navštívili jednu školu v určené zemi a opětováním návštěvy tamního učitelského sboru v Ralbicích tato akce skončila. Tyto změny dost dosavadních učitelů nebylo ochotno akceptovat a raději ze školy odešlo do předčasného důchodu. Tím také skončila ředitelská činnost Konráda Bejmaka, který byl pro neschopnost zvládat nové úkoly na škole z funkce odvolán.

Zásadní oživení styků mezi školami nastalo od roku 1992, kdy byl do funkce ředitele školy jmenován pan Beno Jurk z Róžantu. Za jeho působení byly dosavadní vzájemné jednodenní návštěvy školáků změněny na jejich týdenní pobyty. Souviselo to se zásadami finanční pomoci školám při organizování „školy v přírodě“. Znamenalo to, že žáci 5.tříd ZDŠ Mělník trávili týdenní pobyt nejprve v mládežnické ubytovně „Pawol Njek“ v obci Pančicy - Kukow, následující rok v mládežnické ubytovně v Budyšíně (Na Cvingru) a další v zámku v Minakalu, kde byla umístěna škola pro učitele lužické srbštiny. Na každý takový týden byl připraven pestrý sportovní, turistický a kulturní program. Na ukázkou uvádím některé body programu našich školáků z 03.-07.05 1993. Prvý den - seznámení s okolím obce Minakal. Druhý den - prohlídka kostela a obce a večer promítání filmů s vlastivědnou a národopisnou tematikou. Třetí den - exkurze do Budyšina a setkání s žáky 6.tříd Ralbické školy. Čtvrtý den - dopoledne seznámení se srbskými lidovými hudebními nástroji a odpoledne procházka po naučné stezce přírodou. Pátý den již byl věnován přípravě na cestu domů a rozloučení s hostiteli.

Žáci Srbské střední školy Ralbice ve stejném termínu byli ubytováni v rekreačním středisku v Oknech u Doks, následující rok v Autokempu Mělník a konečně i v hotelu v Doksech. I oni měli pro své pobyty připraven obdobný program. Prvý den byl věnován seznámení s obcí a okolím. Druhý den orientačním závodům v okolních rozlehlých lesích a večer proběhla beseda s ředitelkou ZDŠ Mělník a promítnutí videokazet věnovaných Máchovu kraji. Třetí den byl zařízen výlet na hrad Kokořín a návštěvě žáků 5.tříd ZDŠ v Mělníku. Čtvrtý den žáci navštívili Doksy a Máchovo jezero a den zakončili, jako každý, táborovým ohněm. Pátý den se připravovali k odjezdu a navrátili se domů.

Od roku 1996 byl tento způsob odděleného pobytů tříd opuštěn, protože poskytoval málo možností vzájemných setkání žáků obou škol a byl nahrazen jejich týdenní výměnou. Znamenalo to, že žáci Ralbické školy přijeli v pondělí do Mělníka, kde se ubytovali v rodinách svých Mělnických spolužáků a ve středu všichni společně odcestovali do Ralbic a tam se žáci ZDŠ Mělník ubytovali do konce týdne v srbských rodinách. Tato výměna se již týkala pouze 5.tříd, nikoliv jako doposavad 5. a 6.tříd.

Ředitel SSŠ Ralbice, stejně tak jako ředitel ZDŠ Mělník, se snažili každý rok pro žáky obou škol zajistit zajímavé sportovní akce a výlety po Lužici i po Čechách. Při těchto akcích trávili žáci obou škol většinu času společně. Na ukázkou uvedu zajímavé body z programu této výměnné akce od 17.do 21.05.1999. Prvý den - příjezd Ralbických školáků do Mělníka, seznámení s městem a jeho historií, ubytování v rodinách. Druhý den - celodenní výlet do Prahy (Hradčany, Malá Strana, Nové Město), večer koupání v plaveckém bazénu. Třetí den - návštěva hradu Kokořín, kostnice a zámku Mělník, po obědě odjezd do Budyšina k prohlídce města, večer do Ralbic k rozdělení žáků do rodin. Čtvrtý den - celodenní výlet do Dolní Lužice do Lubňova k projížďce po Sprévě a prohlídce muzea v přírodě v Ledech. Pátý den - návštěva prazvěřince v Malém Vlkově a odjezd domů.

Forma týdenní výměny školáků se zachovala i po odvolání pana Bena Jurka z funkce ředitele školy, po jeho desetiletém působení v ní. Nepodařilo se však obnovit vzájemné návštěvy učitelských sborů obou škol.

Pro školní rok 2002-2003 byla do funkce zastupující ředitelky SSŠ Ralbicy jmenována, dosavadní učitelka na škole, paní Felicitas Kralowa, která rovněž dbala na to, aby dosavadní styky škol byly zachovány a tak naplněny podmínky z družební smlouvy.

Od školního roku 2003-2004 byl do funkce ředitele školy jmenován pan Joachim Glücklich z Hamoru, který rovněž vynakládá veškeré úsilí k naplnění školních smluv a každoročně se těchto výměn osobně účastní. On umožnil našim školákům poznat Saské Švýcarsko a v poslední době i jednu zvláštnost na břehu Lužické Nisy – „Kulturní ostrov Einsiedel“ u Zentendorfu nedaleko Zhořelce.

Tato nová škola má i větší školní obvod. Ten zahrnuje vsi Konjecy, Šunow, Smjerdzaca, Lazk, Ralbicy, Nowoslicy, Róžant, Pěskecy, Sernjany, Hrańca, Hórki, Dobrošicy a Koslow. Po uzavření SSS v obci Chrósćice se zvětšil školní obvod ještě o vsy Chrósćice, Jaseńca, Lusć, Prawoóicy, Kopšin, Nuknica, Bacón, Pozdecy a Čornecy. Kromě toho ji navštěvují i žáci z vesnic zahrnutých do jiných školních obvodů, kteří vyrůstají v uvědomělých katolických rodinách. Důvodem je to, že na jiných školách výuka probíhá v němčině, kdežto Ralbická škola má vyučovací jazyk lužickosrbský. Tak příkladně ve školním roce 2004-5 šlo o žáky ze vsí Rakecy, Hózk, Sulšecy, Šešow, Dubrjeńk, Worklecycy, Nowy Lusć Kulow, Rachlow a Koćina . Počet žáků ve stejném školním roce dosáhl 243.

Od roku 1984 je tato škola UNESCO - projektovou školou. Tato organizace se snaží o kulturní dorozumění mezi národy a podporu spolupráce národů na poli výchovy a vědy. Do jednoho z projektů této organizace byli zapojeni i někteří žáci ZDŠ Mělník. Pod vedením paní učitelky Marie Bryscejnové se sedm žáků podílelo na týdenní mezinárodní akci od 25.05.1998 v Ralbicích.

Ještě k jedné podstatné změně na této škole došlo. V roce 1992 byla rozdělena na Srbskou základní školu Ralbice s 1.- 4.třídou, s ředitelkou Terezií Wićazovou, a na Srbskou střední školu s 5.- 10.třídou s ředitelem Benem Jurkem. Učitelský sbor základní školy měl 12 učitelek a sbor střední školy 20 učitelů a učitelek. Všichni však nemají na této škole plný pracovní úvazek a jako „cestující učitelé“ vyučují na více školách (příkladně ještě na školách v Radworju a Wojerecích).

Antonín V l k

Mělník, září 2008